

VU Research Portal

Muziekrechten als investeringsobject: een opmerkelijk fenomeen

van Gompel, Stef

published in

Auteursrecht Online
2022

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

van Gompel, S. (2022). Muziekrechten als investeringsobject: een opmerkelijk fenomeen. *Auteursrecht Online*, 2022(1), 1-2. https://www.auteursrecht-online.nl/art/90-5152_Muziekrechten-als-investeringsobject-een-opmerkelijk-fenomeen

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Muziekrechten als investeringsobject: een opmerkelijk fenomeen

Stef van Gompel*

Het laatste jaar staan de nieuwsmedia er bol van: muziekcatalogi van bekende artiesten die voor veel geld als investeringsobject worden aangekocht door platenmaatschappijen, investeerders en *private equity*-fondsen. Zo legde Sony eind 2021 naar verluid meer dan een half miljard US dollar neer voor de volledige muziekcatalogus van Bruce Springsteen. Dit betrof een tweeledige deal, waarbij zowel de rechten op de geluidsopnames (de masterrechten) als de auteursrechten op de muzikale werken (de muziekuitgaverechten) van Springsteen werden aangekocht.¹ Eerder verkocht ook Bob Dylan zijn muziekcatalogus: de muziekuitgaverechten aan Universal Music voor naar schatting meer dan 300 miljoen US dollar en de rechten op zijn geluidsopnames aan Sony, vermoedelijk ook voor een paar honderd miljoen US dollar.² Andere muziekcatalogi die de afgelopen jaren voor veel geld van de hand zijn gedaan zijn die van Paul Simon, Neil Young, Stevie Nicks (Fleetwood Mac), Tina Turner, David Bowie, maar ook hedendaagse artiesten als Shakira, Imagine Dragons en David Guetta. De *Financial Times* berichtte in oktober 2021 dat een investeringsgroep onder leiding van KKR de muziekrechten van populaire artiesten als The Weeknd en Lorde wil opkopen voor een schone 1,1 miljard US dollar.³ En hoewel dergelijke duizelingwekkende bedragen in Nederland niet rondgaan, wordt ook hier in muziekrechten gehandeld, zoals door het Pythagoras Music Fund, een investeringsfonds waarin tientallen miljoenen beschikbaar zijn gemaakt voor het opkopen van muziekrechten.⁴

Muziekrechten die als zoete broodjes over de toonbank gaan: wie had dat een aantal jaren geleden kunnen bedenken? De grootschalige online piraterij van muziek aan het begin van het millennium werd immers nog door velen gezien als de doodsteek voor de muziekindustrie. Door de opkomst van muziekstreamingdiensten en platformaanbieders zoals YouTube en TikTok, waar muziek massaal en legaal (op basis van licenties) beschikbaar wordt gesteld, is de muziekbusiness weer booming.⁵ De oude geldstromen zijn hersteld (of beter gezegd: vervangen door nieuwe) en de eraan ten grondslag liggende rechten doen er ineens weer toe. Iedereen wil graag een graantje meepikken van deze heropleving van muziek, en de muziekrechten van populaire artiesten zijn daarom een gewild object. Vanuit investeringsoogpunt is dit wel te verklaren. De consumptie van muziek via streamingdiensten is minder conjunctuurgevoelig: in economisch onzekere tijden neemt de fysieke en digitale verkoop van muziek meestal af, maar streamingabonnementen worden niet zo snel opgezegd.⁶ Muziek zal altijd wel beluisterd blijven worden, zo is de gedachte. Daarnaast genieten muziekrechten een lange bescherming: de naburige rechten bestaan in Nederland tot 70 jaar na het jaar van eerste publicatie en de muziekuitgaverechten tot 70 jaar na het sterfjaar van de langstlevende auteur. In de VS is de beschermingsduur voor *sound recordings* nog langer.⁷ Investerings- en oogen daarom relatief zeker. In het huidige investerings-

* Prof. dr. S.J. van Gompel is hoogleraar intellectuele eigendom aan de VU, universitair hoofddocent bij het Instituut voor Informatierecht (IViR), Universiteit van Amsterdam en voorzitter van de redactie van dit blad.

- 1 B. Sisario, 'Bruce Springsteen Sells Music Catalog in Massive Deal', *The New York Times*, 15 and 21 December 2021, <https://www.nytimes.com/2021/12/15/arts/music/bruce-springsteen-sells-music-catalog.html>.
- 2 B. Sisario, 'Bob Dylan Sells His Songwriting Catalog in Blockbuster Deal', *The New York Times*, 7 and 9 December 2020, <https://www.nytimes.com/2020/12/07/arts/music/bob-dylan-universal-music.html>; B. Sisario, 'Sony Music Buys Bob Dylan's Recorded Music', *The New York Times*, 24 January 2022, <https://www.nytimes.com/2022/01/24/arts/music/bob-dylan-sony-recordings.html>.
- 3 A. Nicolaou, S. Indap, A. Gara & N. Fildes, 'KKR-led group close to \$1.1bn deal for rights to The Weeknd and Lorde hits', *Financial Times*, 12 October 2021, <https://www.ft.com/content/4c46aed3-bf84-42e9-b9d1-28d580a0161f>.
- 4 'Oude muziek is als 'zeker pensioen' steeds meer geld waard', *nos.nl*, 18 oktober 2021, <https://nos.nl/artikel/2402102-oude-muziek-is-als-zeker-pensioen-steeds-meer-geld-waard>.

- 5 De markt voor opgenomen muziek is weer bijna volledig hersteld tot de piek die de muzieksector kende voordat online piraterij de markt verstoerde. Streaming is nu goed voor meer dan de helft van de inkomsten uit muziekopnames. Zie IFPI, *Global Music Report 2021*, <https://gmr2021.ifpi.org/>.
- 6 Zo nam het aantal abonnees van diverse muziekstreamingdiensten, waaronder Spotify, tijdens de coronacrisis zelfs toe en hoewel er aanvankelijk een lichte daling was in het aantal gestreamde nummers (wat verklaard kan worden door een verandering in kijk/luister-gedrag door minder woon-werkverkeer en vaker thuis zitten), lijkt ook dat weer te zijn hersteld. De fysieke en digitale verkoop van muziek daarentegen daalde. Zie S. Brambilla Hall, 'This is how COVID-19 is affecting the music industry', *World Economic Forum* (online), 27 May 2020, <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/this-is-how-covid-19-is-affecting-the-music-industry/>.
- 7 In de VS zijn geluidsopnames beschermd onder het auteursrecht voor de duur van het leven van de (langstlevende) maker plus 70 jaar (art. 302(a) en (b) US Copyright Act). In de praktijk worden geluidsopnames in de VS veelal aangemerkt als 'works made for hire' (in dienstverband of in opdracht gemaakt werken), die beschermd zijn voor 95 jaar na eerste publicatie of 120 jaar na vastlegging (art. 302(c) US Copyright Act).

klimaat dat door zeer lage rentetarieven wordt gekenmerkt, verbaast het dan ook niet dat investeerders hiervoor steeds vaker kapitaal vrijmaken.

Dat investeerders veel vertrouwen hebben in de toekomst van muziek stemt natuurlijk hoopvol voor de muziekindustrie, maar er kleeft tegelijkertijd ook iets vreemds aan deze praktijk. Zijn het niet dezelfde platenmaatschappijen die nu mede (naast investeringsfondsen)⁸ profiteren van de handel in muziekrechten, die zich vijftien jaar geleden hard maakten voor de beschermingsduurverlenging van naburige rechten van 50 naar 70 jaar, waardoor geluidsopnames uit de jaren '60 en '70 ook op dit moment nog zoveel geld waard zijn? Is de duurverlenging daarom toch niet gewoon een 'win for profit', waartegen academici (inclusief ondergetekende) indertijd al waarschuwden?⁹

De verlenging van de beschermingsduur werd in 2011 vooral ingegeven door de gedachte om de muziekindustrie langer

te compenseren tegen online piraterij en om alle artiesten een adequaat pensioen te geven.¹⁰ Met de opkomst van muziekstreamingsdiensten is het eerste probleem – dat van online piraterij – deels verdwenen. En van de langere beschermingsduur zijn een aantal artiesten op leeftijd financieel zeker wel beter geworden. Maar dat de duurverlenging ook bijdraagt aan een gunstig investeringsklimaat voor oude muziekcatalogi blijft beklijven, evenals de vraag hoe zich dit verhoudt tot de ratio van naburige rechten om de muziekproductie in de EU te bevorderen, die tevens aan de basis lag van de beschermingsduurverlenging.¹¹ Er is geen enkele garantie dat de opbrengsten van de in oude muziekcatalogi gedane investeringen zullen leiden tot investeringen in nieuwe muziekproducties, zeker niet als het gaat om investeringsfondsen die enkel zijn gericht op het incasseren van een return-on-investment. En dat voelt toch tamelijk ongemakkelijk.

8 Investeringsfondsen zoals Hipgnosis en Pythagoras zijn bijvoorbeeld geen platenmaatschappijen.

9 Zie o.a. N. Helberger, N. Dufft, S.J. van Gompel & P.B. Hugenholtz, 'Never Forever: Why Extending the Term of Protection for Sound Recordings is a Bad Idea', *E.I.P.R.* 2008-5, p. 174-181; M. Kretschmer et al., "'Creativity stifled?' A joint academic statement on the proposed copyright term extension for sound recordings', *E.I.P.R.* 2008-9, p. 341-347; S.J. van Gompel, 'Another 45 miles to go? Kritisch commentaar op het richtlijnvoorstel duurverlenging naburige rechten', *AMI* 2008-6, p. 169-180.

10 Zie Richtlijn 2011/77/EU van het Europees Parlement en de Raad van 27 september 2011 tot wijziging van Richtlijn 2006/116/EG betreffende de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten, *PbEU* L 265/1

van 11 oktober 2011, ov. 5. Zie ook Europese Commissie, Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn nr. 2006/116/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten, Brussel, 16 juli 2008, COM(2008)464 def., p. 3-4 (sociale positie artiesten) en p. 5-6 (online muziekpiraterij).

11 Zie Commission Staff Working Document accompanying the proposal for a Council Directive amending Council Directive 2006/116/EC as regards the term of protection of copyright and related rights, Impact Assessment on the legal and economic situation of performers and record producers in the European Union, Brussels, 16 July 2008, SEC(2008) 2287, p. 26, waar deze kerndoelstelling uitdrukkelijk is vermeld.